

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 30. grudna 1870.

List 52.

Za sv. Očeta,

preslavnega namestnika Kristusovega v ječi.

Domoljubna katoliška družba na Dunaju je 7. listopada sklenila poslati milovalno in tolažno pismo do papeža Pija IX., prošnjo pa do ministerstva, da naj se potegne za sv. Očeta. Na prvo teh pisem se podpisujejo verniki obojega spola — brez števila, — če jih je več, tem bolje; — na drugo pa samo moški. Katoličani imajo s tim pokazati, da niso mlačni, niso vnemarni za to, kako se godí Očetu vsega keršanstva. Ne morejo iti katoličani na vojsko za sv. Očeta, kar bi jih nezmérno veliko rado storilo, bo pa tudi to podpisovanje nekaka vojska, duhovna vojska za Papeža, ktera bo pričala in kazala, kakošnega duha so katoličani, kako oni ljubijo sv. Očeta, kako Jih milovajo v jetništvu nehvaležnih sinov, kako želé, da bi bili rešeni, in torej tudi katoliške vlade priganjajo, da naj svojo dolžnost spolnijo ter si vse prizadevajo, da se pravica zgodi namestniku Kristusovemu na zemlji.

Predsednik društva, cesarski kraljevi svetovalec Miroslav Adolf Harant naznanuje, da naj nobeden nima pomislika zavoljo zbiranja podpisov, ker to je vsem visokočastitim škofom naznanjeno, da to vedó, in da katoliška družba to dela z njih privoljenjem.

Ljubljanski premilostni škof so sami od dunajske družbe to reč prejeli in izročili so zbiranje podpisov katoliški družbi za Kranjsko. V ta namen bo imel odbor katoliške družbe te dni sejo in konec današnje Danice bomo že zamogli povedati, kako bode družba to reč vravnala.

Tukaj pa nasledvate pismi do sv. Očeta in potlej do ministerstva, kateri se bode te poslali.

Sveti Oče!

Ko je naš Zveličar Jezus Kristus rešivno svoje delo opravljat na zemlji, pa za zveličanski trud le nehvaležno preganjanje terpel, mu je sočutje zvestih, ljubezen verno vdanih terpljenje polajševala. In ko je sv. Peter, pervak med Aposteljni, v ječo bil djan, je vernih sočutna ljubezen tudi njemu prihitela v tolažbo ter neprenehoma v goreči molitvi za njega rešenje pri Bogu prosila.

Ta ljubezen ni ugasnila, ne zamerlo verno sočutje, na veke plamti v sencih katoliških proti vidnemu Namestniku Kristusovemu na zemlji. Tudi molitev za sv. Petra ni utihnila, temuč v glasih neštetihi kipí proti nebesem za njegovega naslednika na sv. rimskem prestolu.

Res, sv. Oče! rop bogoskrunski zoper lastnino sv. Petra in to divjaško nasilstvo, kakor je prišlo čez Rim in Vaše dežele, to nas je v serce žalilo, po pravici raztogotilo naše čuti. Ob Vaši rani — nam poka serce, v

Vašem terpljenju — zdihujemo mi, Vaše solzé — zalivajo nas, ko preganjajo Vas — preganjajo nas.

Ni davno, da smo z Vami peli veselo „hosana!“ radujoči se svete Vaše zlate maše. Dans z Vami stojimo pred hrupom kričečih: „Križaj ga! križaj ga!“ Kadar glava terpi, tudi udje terpijo in bolečina Očetova je žalost otrokom.

Toraj kakor katoličanje pred vsim svetom povzdignemo glas in z vso določnostjo protestujemo zoper bogoskrunski rop, ki je storjen v Rimu zoper vso Cerkev, vse katoliške kristjane. Kajti Rim je lastnina vsega katoliškega sveta, je veri zavetje, je samostojnosti cerkvenega Glavarja terdnjava. In Rim, to središče keršansko, to katoliško svetišče — pa v ptuji oblasti! Večji krivice zgodovina ne vé. To je napad na vse, kar vez družinskega reda vterja, napad celo na podlage, na kterih slonijo prestoli vladarjev. Ta samosilnost teptá vsako javno pravico; to je prav peklenki upor zoper Boga, upor zoper Cerkev božjo, nam v zveličanje postavljeno, ker si prizadeva svobodo cerkveno in samosvojnost cerkvenega Glavarja zatreti.

Protestujemo pa tudi kakor domoljubni Avstrijani zoper bogoskrunski rop lastnine sv. Petra in zoper vse proti posvečeni Vaši osebi storjene hudobije. Očitno tu oporekamo zoper sramotno mnenje o katoliški Avstriji, češ da hvalo daje in veselo ploska k početju nasprotnikov Vaših. Glasno oporekamo zoper vsaktero soglasje liberalne vlade naše z onimi, ki so se Rima povlastili, ako bi tako zgovorjeno soglasje utegnulo biti resnica.

Oporekamo v imenu katoliške Avstrije, ktere prvi poklic je in je bil že od volitve Rudolfa Habsburškega — braniti Cerkev, in v spolnovanju tega poklica varovati sebe, vterjevati edinost med svojimi narodi, zagotoviti si slavo na veke.

Sv. Oče! Zdaj ko Vam v britkosti serca vernih otrok Vaših toliko gorkejšé v sočutnem milovanju ljubijoče nasproti plamtijo, nikar ne zaverzite sočutja in ljubezni tudi katoliških Avstrijanov, ki nas še posebno žene, se očitno pred svetom do Vas obrniti! Zakaj ako bi mi molčali, bi nam lahko kdo podtikal, da smo tudi mi enih misel z onimi, kterim gre govoriti in djansko se vesti, ki pa molčijo.

Sv. Oče! Kdor veselje z drugim deli, veselje za dvoje množi. Kdor pa žalost s prijatlom terpi, jo za polovico preloži. Radovali smo se z Vami, prišla pa je ura, da tudi žalujemo z Vami. Radi se žalosti vdeležimo, da Vam jo olajšamo, da Vam posladimo njeno grenkoto.

Tega sočutja in te otroške ljubezni navdani pred Vas, sveti Oče! poklekujemo ter prosimo ponižno, da

nam in našim vsim iz polnosti svojega ljubijočega serca sveti apostoljski blagoslov podeliti očetovsko blagovolite. Vaši Svetosti verno vdani podpisani
katoličanje avstrijski.

Preslavno ces. in kr. državno ministerstvo.

Eno mnenje, en glas gre po vsem Avstrijskem, smemo reči, po celi Evropi, ter se razlega po listih domačih in ptujih, ne da bi ga vlada dozda še očitno bila postavila na laž in tako serca nemirna dostojno potolažila. To mnenje, ta glas pravi:

„Da se je vojska italijanska po taki krivici mogla polastiti rimskega mesta, pa Namestniku Kristusovemu, slavno vladajočemu papežu Piju IX spodobno prostost odvzeti, to se ni zgodilo brez poprejšnje vednosti ali tihega dogovora s prevzvišenim gospodom državnim kancelarjem gr. Beustom.“

Ko verni katoličanje, pa zvesto podložni Njih c. in kr. apostoljskemu Veličanstvu — mi tega verjeti ne moremo, verjeti nečemo.

Verjeti tega ne moremo, že ne iz ozira na osebno spoštovanje Njih Veličanstva proti častitljivemu Glavarju katol. Cerkve, ki Jih ves svet spoštuje in čišla.

Verjeti pa tega tudi ne moremo ko pravi rodoljubi, ko zvesti državljani. Kajti kdo bo verjel, da bi se smel avstrijski minister tako deleč zmotiti, da bi pozabil navade in načela, po katerih se je od staroslavni časov že sijajna rodovina cesarska in ž njo naša država ravnala, pa prijazno na roke šel onim, ki pravice med narodi svete tako zlobno teptajo?

Sej se vendar začetek slavne Habšburške dinastije opira na lepo djanje pobožnosti Rudolfa Habsburškega, in na veljavno besedo, ki jo je pri njegovi volitvi za rimsko-nemškega cesarja imel papež Gregor X. Od te zgodovinske volitve dobila je Avstrija po sklepu Božje previdnosti imenitni poklic, katoliški Cerkvi ko prva moč biti v brambo. Ta poklic zvesto spolnovaje našla je v nevarni uri pri Bogu zavetje gotovo, in večkrat čudovito pomoč, ko na to njeni sovražniki še mislili niso.

Zgodovina z močnim glasom priča skozi stoletja, da je slavno bilo Avstrije ime in v veliki časti, dokler je onim, ki so njeno kermilo v rokah imeli, živa bila pred očmi zavest njene svete dolžnosti, in to, kar je veljavnosti pred svetom prava podlaga.

Ravno tako glasno pa priča zgodovina tudi še drugo resnico, ki je znana vesoljnemu svetu, da se je Avstrija namreč le po zvestem spolnovanju božjega svojega poklica doslej obvarovala protečnega razpada, ter narode svoje, po jeziku in šegah različne, v miru med seboj in v edinosti s cesarskim prestolom lepo vezala.

Ko nasledniku onih navad in načel, po katerih je Rudolf Habsburški ravnal, ko varhu svete Cerkve že po rodu — je njih c. in kr. apostoljskemu Veličanstvu, toraj tudi presl. c. in kr. državnemu ministerstvu kaj lepi poklic, braniti Cerkev, jo varovati sil. Po tem zgodovinskem svojem poklicu ravnati bila je pa tudi naj veličastniji politika državi, ker tako ravnaje ne gleda bolj na osebo, ki pride pa gre, kakor na ljudstvo, na narod, ki stoletja živi. In tako politiko podpira že sama pravica, ki se spreminjati ne dá, podpira pa tudi živa zavest, da ravno tako sodijo, čutiyo, želiyo ljudstva katoliške vse, bodisi takraj mej avstrijskih, bodisi prek pokrajn cesarstva. Toraj se oglasimo in kakor zvesti katoličanje očitno oporekamo zoper grozno hudobijo, ki se godi proti sv. Očetu, Njim, častitljivemu in veličastnemu starčku; oporekamo kakor zvesti podložni zoper krivico, nad prestolom nar svetejšim na zemlji storjeno; oporekamo kakor pravi, rodoljubni Avstrijani zoper vsaktero kakoršnokoli si bodi privoljenje ali deleštvo pri tem bogoskrunskem ropu zoper Rim in sv. Očeta

zagrešenem, ako bi se tako privoljenje ali deleštvo starokatoliški Avstriji ali sijajni rodovini cesarski utegnilo podtikati. Vera naša pa čast naše Avstrije gre nam čez vse, in ko nam je zakonita pravica, svobodno po veri živeti, nam je tudi dana pravica, svobodo tirjati za sv. Očeta.

Prosimo tedaj presl. c. in kr. državno ministerstvo, naj blagovoli se za našega sv. Očeta Pija IX tako potegniti, kakor se za Avstrije čast in slavo spodobni, in k temu pripomoči, da Njih sv. pravica zmago dobi.

Tako za Avstrijo naj slavniji djanje imelo bo stember krepak v ljubezni zvesto ji vdanih katoliških državljanov, v gorečem sočutju po vsem svetu keršanskem, v pravici nespremenljivi, ki še med evropejskimi narodi veljá. To bi se reklo vspešno skerbeti za naj večji državno korist in tako djanje mogel bi slednjič potrditi in hvaliti vsakteri, ki ni še toliko zgubljen, da bi nič več ne maral za pravičnost vladarske oblasti, za resnico, za pravo, za vez, ki še redovno sklepa družine in družtva in skupno življenje varuje razpada.

Podpisani katoličanje avstrijski.

Tri mesce na Jutrorem.

LVII.

(Konec tega oddelka.)

Ob 5 smo bili že v dolini in pri slavnih „Cedrih.“ Že bolj v dolini na več malih gričkih, pa vendar med seboj sklenjenih, raste lep log cedrov, ki jih mora 300—500 biti; nekatere teh dreves so silo stare, debele, častitljive, druge mlajši, pa tudi mnoge čisto mlade in še kalijoče iz zemlje. Od deleč se vidi, kakor bi jih bilo le majhen šopek ravno pod Libanovim verhom. Mislim sem, da nikjer več na Libanu ni cedrov razun samo ta ložič, bral pa sem pozneje, da so jih našli tudi drugod po obširnem libanskem gorovji še precej. Cedri so nekako jelovje, ki pa prav deleč narazen veje stega, kakor n. pr. hrast. Češarki tega drevja so močno podobni češarkom naših borovcev, toda večji. Pomudimo se pa še nekoliko pri teh imenitnih drevesih.

Kdo se ne navdušuje, kadar sliši, s koliko častitljivostjo se v sv. pismu govori o cedrih! Te drevesa, pravi popotovalec Lamartine, so naj slavniji naravni spominki vesoljnega sveta. — Vera, pesništvo in zgodovina so jih posvetile. Kako častitljivo preroki govore o njih! Arabci vsih ločin jih imajo v velikem spoštovanju. Vsakemu človeku, ki je kolikaj olikan, se serce povzdigne, ko bere, kako je Salomon cedre z Libana rabil pri zidanji svojega tempeljua, kako se Marija s cedrom prilikuje.

Čez sedem jih je, pravi Isambert, ki se sme misliti, da je njih deblo iz starosti sv. pisna. Krog teh je log 400—500 mlajših in mladih cedrov, ki se zdaj prav dobro vrašča in močno množi; od tod bibliški pregovor: „Sicut cedrus Libani multiplicabitur.“ Naj starši so v središu. V resnici starih je kaci 12; štiri naj stareji so strašno debeli, — po Isambertu merijo nekako po 40 čevljev v okrogu. Sicer pa so te drevesa v resnici kakor stari vojaki, ki so na vojskah dobili polno rán; vse so obtesane, ranjene, izdelane od nadežnih popotnikov in od zobu časa: le čudo, da se še niso posušile. Sitni popotniki, videči svojo minljivost, so se ondi hotli večne delati in so v njih lub in les vrezali, vdolbli, vsekali brez števila imén. Pač slab spominek, ako te pa tvoj lastni spomin preganja, ako svet tvoje ime miljari, kjer ga bere.

Kaj lepo se podá v tem cedrovem logu katoliška kapela, ki stoji že delj časa; ravno ko sem bil jaz tam, so zidali pa čisto novo in pa dragoceno, kolikor je bilo viditi. Mislim, da je to zasluga kacega bogoljubnega bogatega Evropejca. To bode gotovo stanovitiši spo-

minek, kakor pa da kdo stari ceder terpinči s svojim imenom, ki ga vanj vsekuje.

Čez pol ure smo zapustili cedrov log in globokeje gredé smo kmali bili ob dolini mesta Bešereh; dolina ta je ob strašni stermini, silo globoka in prijazna. Imenuje se Nahr-el-Kadisat, dolina Svetnikov, zavoljo množice samostanov, ki so v tem kraju. Ob desni strani ob brežiču je mestice Bešereh ali Ebšarreh, vsajeno v rob, kakor bi bilo iz skale izrezano, in skoz dolino šumi velik potok. Spod Libanovega grebena, Džebel-Mahmel, prelép slap v več oddelkih skaklja v globino. Kaj tako mično pesniškega blezo nisem vidil na popotvanji.

Čez noč smo bili pri očetih karmelutih, ki imajo samostan zunaj mesta proti vzhodu, bi djal, v skalo izsekan. Bila sta samo en pater in en brat, in sta prav gostoljubno z nami delala; samo konji so se mogli postiti, ker v kloštru nimajo kerme zanje in v mestu mukero zanje ni nič dobil, kakor je rekel. To je pač hudo za ubogo živino, ki je še le drugo jutro v mestu živeža dobila, kjer smo se zato mudili.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Iz katol. družbe. (Pervo letno sporočilo dobredelnega odseka kat. družbe.) Odkar je Kristus, naš Odrešenik, revščino in nesrečo povzdignil in ji dodelil prej neznano čast in vrednost, je katoliška cerkev zlasti skerbela za reveže in nesrečnike. Kranjska katol. družba, ki ima nalogo, oživljati in širiti katoliško zavest, ni tedaj smela prezirati revežev. Vedé, da je pogostoma ravno siročina kriva mnogo hujše dušne propalosti, je ravno v tem svoje naj imenitniši opravilo vidila, ter v ta namen postavila poseben odsek, ki ima milošnjo oskerbovati. Ta odsek je v pomoč privzel nekatere gospé, ktere so kot delavni udje sprejele nalogo, da mestnih sramožljivih ubožcev, ki so zares podpore potrebni, po hišah poiščejo in jim osebno izročujejo društveno pomoč. Z veliko darežljivostjo, kakoršno rodi le keršanska ljubezen do bližnjega, so se te gospé in gospodičine radovoljno posvetile temu težavnemu poslu in ga opravljajo prav s hvale vredno stanovitnostjo. Vsaki drugi četrtek se z odsekom vred razgovarjajo o stanji siromakov, ki so njihovemu varstvu izročeni, in določujejo, kako in koliko naj se posameznim podpore nakloni. Ta podpora se jemlje iz prostovoljnih darov v denarjih ali drugih milodarih. Od prve seje, 6. aprila, je bilo do 1. decembra 16. sej. Od 406 gld. 55 kr., ki so se doslej nabrali po dobredelnem odseku, se je razdelilo blezo 45 ubogim družinam 401 gl. 4 kr. gotovine in oskerbelo živeža, stanovanje itd. Razen tega je dobredelni odsek prejel in razdelil okoli 60 različnih obnošenih oblačil. — Tudi na pobišne berače, ki v vedno večjem številu hodijo po mestu, je dobredelni odsek obračal svojo pozornost. Po mnogih skušnjah izučen, da berači naprošene solde večkrat napak rabijo in se vsled tega telesno in dušno pogubé, je natanko pretresoval vprašanje, kako bi se najzdatnejše odvernila zloraba pribračenih daril. In gotovo je zadél najboljšé v markah, ki se namesto denarja delijo pobišnim beračem in za ktere dobivajo pri g. Perme-tu (peku) kruha, pri g. Mavc-u (gostilničarju) pa jedi. Akoravno se te delitve vdeležuje primeroma zeló malo družin, se jih je vendar, kar so vpeljane, razdelilo čez 14.000 in pri g. Perme-tu zameajalo čez 12000. G. Perme, ki si je trud naložil, jemati za kruh marke namesto denarja, se je skazal krepkega podpornika dobredelnega odseka tudi s tim, da je ves svoj dobiček pri doslej sterženem denarju, 15 gl., društvu za podporo sramožljivih ubožcev nazaj dal. Dobredelni odsek mu zato posebno zahvalo izrekuje.

Na dalje je prevzel odsék vsakaletno oblačenje revnih šolskih otrok, ktero je vstanovila rodovina Orel-ova in prej oskerbovala čitalnica. Ko se je pa osnovala kat. družba, je nji prepustila ta opravék, ki vsled pravil spada v njeno področje, in ji v ta namen izročila ostanek od leta 1868. Gospa Bleiweis-ova in gospodičina Orel-ova, ki ste doslej vodile izdelovanje, ste tudi za naprej prijazno obljubile po svoji moči pomagati, in vse one gospé in gospodičine, ki so se prej v čitalnici vdeleževale dobrotnega početja, smo vidili zopet v prostorih katol. društva. Njihovi gorečnosti in stanovitnosti gre hvala, da se je o Božiču leta 1869 z novega obleklo 50 dečkov in 52 deklic. Zahvalo jim naznanujemo — se vé da le z besedo, pravega plačila naj si bodo sveste pri ljubem Bogu.

Naj podamo tu poštév tega dobrotnega početja v letu 1869.

Dohodki:

Od čitalnice ostanek leta 1868 prejeli	29 gl. 46 kr.
Od milostljivega knezoškofa prejeli	50 " — "
Od slavnega vodstva dež. hranilnice	50 " — "
Po stolnem proštu g. Kos-u	50 " — "
Od g. barona Anton-a Zojz-a	20 " — "
Čisti dobiček akademije	183 " 8 "
Znesek raznih skladb	162 " 55 "

Skupaj 545 gl. 9 kr.

Gospod Terpincec in Češko sta darovala kos sukna.

Stroški:

Za robo, iz ktere se je napravila obleka	417 gl. 79 kr.
Za usnje	96 " 80 "
Krojaču	15 " — "
Čevljarju	41 " — "
Drugi stroški	4 " 50 "

Skupaj 575 gl. 9 kr.

Ako primerimo dohodke s stroški, se pokaže primanklejš 30 gl., ktereга smo zaravnali iz zaloge dobredelnega odseka kat. družbe. Zató je pa celi kos sukna, darilo gosp. Terpincec in Češko-ta, ostal za leto 1870.

Iz tega kratkega sporočila se bo p. n. občinstvo prepričalo, da se po poti, ktero je nastopil dobredelni odsek kat. družbe, naj gotovejšé pomaga v resnici potrebnim revežem in najboljšé obrača darovana milošnja. Delitev mark je za pobišne berače prav primerna; dobro jih že poznajo in ni jim treba več dopovedovati, kje jih morejo zamenjati. Pravi reveži se jih sploh tudi ne branijo. Te marke, kterih vsaka namestuje 1 kr., se dobivajo v kat. družbi in pri knjigovezu g. Gerber-ja.

Razvidi se tudi na dalje, kako vspešno bi se dalo pomagati domačim ubožcem, ako bi se dobredelnega odseka vsesplošno vdeleževali. Marsikakemu sramožljivemu siromaku, ki v kakem samotnem kotu medli v hudi stiski, bi se prihitelo na pomoč.

Odsek se tedaj obrača do velikodušnih gospej, gospodinj in gospodičin ljubljanskih, ki so se revežem in nesrečnikom vsikdar skazovale miloserčne in večkrat osnovalé ženska društva v pomoč ne le domačim, ampak tudi vnanjim nesrečnim, ter jih vljudno vabi, naj obilno pristopujejo k dobredelnemu odseku kat. družbe. Perva seja v tej zadevi bo po novem letu 5. januarja v sobah kat. družbe, na šentjakopskem tergu, v Virant-ovi hiši pri tleh, ob treh popoldne. Ob enem se naznanja, da se vsak še tako majhen dar, bodi si denar, obnošena obleka ali živež, hvaležno sprejme in po želji gg. dobrotnikov oberne ali v prid revežem ali za vsakoletno oblačenje revnih otrok. Sprejema jih pa poverodnik kat. družbe grof Wurmbrand in stolni kapl. g. K. Klun.

V Ljubljani 5. decembra 1870.

Dobredelni odsek kat. družbe.

Naprave za zapušeno mladino in ubožne posle so posebno velika potreba med človeštvom, — vse boljše kakor pa, da se še le potlej mladina v kako napravo vtakne, ko se ji je poprej priložnost dopustila spačiti, spriditi se, zgubiti se za čedno človeštvo.

Taka naprava za žensko mladino se je n. pr. z vladinim privoljenjem pričela na Dunaju (Fasangasse št. 4), ki se imenuje Marijaniše in ima že več podružnic. Oskerbnice, imenovane „hčere božje ljubezni“, sprejemajo ubožne deklice, dokler ne dobé službe, in po zmožnosti tudi stare osebe, ki ne morejo služiti. Nekatere hčere iz omenjenega reda po višjem privoljenji iščejo pomoči za imenovano napravo. Želeti bi bilo tudi pri nas kake naprave z enakim namenom, ker posli so res velikrat veliki reveži — v nevarnosti za telesne, še večji nevarnosti za dušne potrebe, in jastrebov je dosti brez usmiljenja, ki oprezvajo jih v nesrečo pahnuti.

Umetnost. Dolžnost nas tako rekoč veže omeniti umetnico gosposličino Langusovo, hčer ranje. znanega slovečega slikarja, ktera je že marsikaj lepega doveršila za naše cerkve. Od nje je lepi križev pot pri č. oo. Frančiškanih v Ljubljani, kakor tudi na Brezovici. Nedavno je poslala prav lepo Mater Božjo čistega spočetja v Borovnico, in ravno tako zdaj za god čistega spočetja na Dovje na Gorenško, ktero poslednjo je naročil znani Jan. Klančnik za ondotno cerkev, tisti namreč, ki je toliko popotoval po srednji Afriki, zdaj pa je bolan doma.

Kako zadovoljni so na Dovjem z lepim delom, priča pismo gosp. dub. pom. P. Habjana, iz kterega naj nekatere besede tu postavimo. Piše namreč:

„Vsa lepa si, prijateljica moja, in madeža ni na tebi,“ — te veličastne besede „Visoke pesmi“ so mi prišle na misel, ko sem 5. grudna zvečer prelepo Marijino podobo popolnoma razvil. Kdor jo je videl, je občudoval živo podobo prečiste Device. Berž ko se je popolnoma razsvetilo, jo nesem J. Klančniku pokazat. Ne morem popisati začudenja, kterega je zavoljo Marijne lepote razodeval, in veselja, ktero je občutil ter v svojem sercu in v svojem obličju kazal. Še tisto dopoldne smo djali prekrasno podobo v altar. J. Klančnik me je naprosil, da v njegovem imenu preserčno hvalo izrečem gosposličini Langusovi, ki se je tako očitno pravo umetnico skazala, pa s svojim trudom našo farno cerkev tako lepo ozaljšala. Serčna hvala pa tudi od nas duhovstva.

Zdaj ima umetnica v delu presv. Serci Jezusa in Marije. — Kdor bi kaj enacega potreboval, se smé znesti, da mu bode izdelala lepo in po spodobni ceni.

Liberalizem je drag. Mnogi gospodje, ki na gorkem sedé, prav nič ne vedó, kako težko je kmetu za vsak sold, ki si ga mora prislužiti s terdim delom in grenkim trudom. Pri tem pa vender nova éra tudi v tacih okolišinah naklada nove davke, kjer bi se bilo dalo izogniti se jih. Tako je pri šolstvu veliko novih dajatev in toliko nadzornikov, da se je undan celo v nekem mestu namerilo, da sta dva na enkrat prišla nadzirat v neke šole, ki eden za drugega nista vedila. Pri tem pa vender sploh stan terpečih učiteljev ni zboljšán. Opozicija zoper novo-dobno šolsko vravnavo ni le pri tako psovanih ultramontancih, temuč tam, kjer se davek plačuje, ker ta vravnava je draga, pa vender izdatno ne pomaga.

Na Češkem, kakor „Politik“ piše, je več srenj protestiralo zoper izpis in silno pobiro 15odstotne priklade še po vsih neposrednjih davkih, ki je odmenjena za šolske potrebe. Ta priklada znaša v enem samem okraju 40.000 gl. „Politik“ pravi, da z ozirom na okrajne razmere in na velike že obstoječe dajavšine se ta priklada ne dá doseči. Protest je vravnán do c. kr. poglavarstva. Skorej po vsem Pemskem, kakor po Tirolskem, je torej opozicija zoper drago šolsko vravnavo. Ker pa okrajne šolske denarnice niso še v teku ali ne zmožne za pla-

čevanje, torej učitelji, ki so sploh brez premoženja, morajo stradati. Več krajev na Češkem neki je, kjer učitelji že po tri mesece ne solda denara in ne derv za kurjavo niso dobili in so torej učenje ustavili ter si drugej kruha iskali. Tudi kateheti so menda po mnogih krajih učenje ustavili, ker ima cerkev sama skerbeti za verstvo in se jim plača odrekujе. To bi bila lepa vravnava, za vse drugo skerbeti, za naj imenitniši reč pa ne! Ali je to očetovsko?

Ne le češki, tudi nemški okraji na Pemskem so zoper novo šolsko vravnavo. Srenja Reichenau ima 450 otrok, ki so zavezani v šolo hoditi. Za te ima plačevati od 417 na teden po 6 kr. od vsacega, tedaj 1394 gl. 64 kr. na leto, in še z drugimi zneski skupaj 1999 gl. 50 kr. To res ni malo. — V tem pomenu, kakor tirolski, češki listi, „Vaterland“ itd., piše tudi „Kärntner-Blatt“, kterega vrednik je v šolstvu posebno iznajden.

Iz Ljubljane vé „Narod“, da Tagblattovo umazano blago gospode lastnike drago stane, četudi se sicer taka vlažna roba lahko in po ceni dobiva, s kakoršno Tagblatt terži. Vsak vstavovernik je imel na celo plačano akcijo blizo 100 gl. doplačati, če dopisovalec to reč prav vé. Ali ni žalostno, greh tako drago plačevati? Ni čudo, kakor pravi sporočevalec, da so se vsled tega mnogi gospodje odpovedali ti dragi časti in clo odstopili iz društva.

Časnika posebnega priporočevanja vredna sta tudi „Kärntner-Blatt“ v Celovcu (po 2krat na ted.; veljá 7 gl. na leto; vred. g. A. Einspieler), — in „Slov. Gospodar“ v Mariborn (3 gl. na leto; vred. gosp. dr. Matija Prelog). — „Kärntner-Blatt“ v oziru na svojo politiko piše v priporočilu, da je list katolišk, federalistišk, národén, liberalen na keršanski podlagi, vsakemu odpert, kteri ima kako očitno napako grajati. „Gospodar“ je vse hvale vreden, in želeti, da bi se razširil.

V Terstu začne ob novem letu po dvakrat na mesec zopet izhajati „Primorec.“ Vredoval ga bode g. Vekoslav Raič, nadzornik zavarovalnice „Viktorije.“ Vabilo toži, da se sedanji slovenski časniki v Terstu niso mogli ohraniti. Naj omenimo tukaj, da na Slovenskem imajo podlago le tisti časniki, kteri se stanovitno deržé slovenskega gesla: za vero, dom, cesarja.“ V tem pomenu je kaj dobro pisal undan tudi dopisnik v „Vaterlandu“, ter pojasnil, kako sta „Pavliha“ in „Zvon“ kmali utihnila, ker v tem oziru nista bila na terdni podlagi. Koliko se je v ti reči dosedanjim teržaškim listom pogrešalo, nočemo preiskovati, izrečemo le željo, da bi se novi Primorec popolnoma zedinil s stalnimi slov. časniki in podpora našel. Omenimo naj samo to, da z neslanimi romani in mesenimi novelami po laškem ali nemškem kopitu, kakoršnih si previdni očetje ne upajo vpričo svoje deržine brati, zaupljivo noben slovensk list ne bo prišel na noge. Ljudstvo potrebuje čverste in tečne hrane, da v resnici naprédva. Primorec veljá na leto 2 gl. 50 kr.

Iz Poloma na Kočevskem, 17. grudna 1870. — Ni dolgo tega, kar je „Danica“ razodela željo, da bi bilo dobro, ako bi se o saboto-večerih v podružnicah skupno molil sv. roženkranec. Pri nas je to že stara navada. Po ave-mariji povabi cerkvenik z zvonjenjem vaščane k skupni molitvi v cerkev. Oče župan moli potem naprej sv. rožni venec. Gotovo je to lepa, vse hvale in posneme vredna navada.

Ljubi Slovenci! Če nam je kdaj bilo treba skupne in obile molitve, gotovo je zdaj čas zato, kajti nevesta Kristusova, sv. Cerkev, je v hudih britkostih. Naj bi toraj verni prav goreče in obilo prosili usmiljenega Boga, „da bi sovražnike sv. cerkve ponižal,“ ter rešil mnogostiskanega sv. Očeta iz rok brezbožnežev! Bog tirja od nas, da ga prav ponižno prosimo potrebnih reči.

„Prosíte, in se vam bo dalo,“ uči večna Resnica. Toraj, ljubi kristjani, prosimo, prav ponižno in stano-

vitno prosimo dobrotljivega Bogá, naj bi se oziral na stiskanega sv. Očeta: prav goreče prosimo Božjo dobroto za Pija IX.! — Gotovo nihče izmed nas ne bo prezerl klica sv. Očeta, ki se tako preserčno svojim ovčicam priporočujejo v prav obilo molitev.*) —

Časi so resni in vsega pomislika vredni; viditi je, da Božja pravica očitno kaznuje ljudstva zbog pregreh in nezvestobe; zdi se nam kakor bi Jezus spal kot nekda v čolnici na genezareškem: budimo ga toraj s prav obilo molitvijo, da se milostljivo ozrè v našo vedno bolj solzno dolino, — prosimo ga, da reši sv. Cerkev hudobnega sovražnika!

Posebno o božičnih praznikih prav priserčno prosimo božje Dete, da kot nekda tudi zdaj prinese mir in spravo narodom, ki si ravno zdaj tako hudo nasprotujejo; naj se vresničijo tudi nad nami lepe besede, ki so jih angeli kdaj pri Zveličarjevem rojstvu peli: „Čast Bogú na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“ Z molitvijo toraj dajajmo Bogú „čast na višavi,“ ter živimo eden z drugim v lepem miru in edinosti. —

Prosimo pa tudi sv. Cerkvi mirú in zmage iz nebés, kajti ravno zdaj požrešna italijanska vlada kar zeló kali Cerkvi Kristusovi blagi mir. Sicer ne dvomimo, da bi cerkev tudi v tem hudem boju ne bila zmagovalka, kajti zmaga je cerkvi lastna, in zgodovina vseh časov nam to jasno priča. A zaradi tega ni nam roki križema držati, temuè čem v hujšem boju vidimo svojo mater sv. katol. Cerkev, tem prej moramo biti pripravljeni ji k zmagi pripomoči! In kje je orožje naše zoper hudega sovražnika?

Molitev, serčno živa molitev naj nam bo škit, s katerim vremo v boj zoper nezbože in „sovražnike križa Kristusovega!“ — Ker pa molitev nedolžnega gotovo prej vtolaži jezo Božjo kakor molitev grešnega človeka, zato bi bilo svetovati našim gg. učiteljem, da bi z malimi v šoli prav goreče molili za sv. Očeta, da bi jim bil Bog v toliki stiski na pomoč.

Ne sramuj pa se ti, ljubi odgojnik nežne mladeži, z malimi vred róke k Najvišjemu povzdigniti, ter prositi s svojimi učenci pomoči Piju IX!

Tvoj lep izgled bo v nemal nežna serca tvojih učencev, in tem priserčneje bodo prosili Očeta dobrote za vse, kar potrebujemo v zares žalostnih časih, ako vidijo, da gré tudi tebi iz serca to, česar prosiš.

Bog daj, da bi se spolnile moje serčne želje, ker z naj boljšim namenom sem napisal te verstice! — Z Bogom!

Miloslav, učitelj.

Zastran sv. Očeta so imeli v Firencu (Firencu) talijanski poslanci perve dni decembra zbor, v katerem so postavili skovali, ki daje v devetnajst sestavkih sv. Očetu mnogo zagotovljenja (garancije).

V prvem odstavku sv. Očetu vlada zagotavlja nedotikljivost in neoskrunljivost njih osebe; v drugem stražo njih dvorani; v tretjem 3,225.000 lir plače na leto; od četrtega do osmega prostost od vsacega davka njih cerkvam in dvorovom; v devetem in enajstem jim zagotavlja prostost v njih duhovnih opravilih in v družnji in občevanju s katoliškim svetom in s škofi; v desetem sosebne pravice kardinalom itd.

Te in enake zagotavljanja so pa nezanesljive, so le na popirju, da bi svet rekel: lejte, sej bodo imeli sv. Oče zadost, zakaj se nočejo pogoditi z laško vlado?

Toda sv. Oče se ne morejo, se ne smejo z italijansko vlado pogoditi. Taki vladi ne more noben človek upati, ki se je pred celim svetom skazala tako lažljivo in krivično. Od leta 1848 je ona imela osemnajst kraljevih govorov v parlamentu (zbornici), ki jih imamo po njih zapopadku vse zaznamnjane. Vsi ti govori so

polni spoštovanja do sv. Očeta, in naznanjajo, da se v Rim ne sme nikdar s silo; in glej! vsim tem kraljevim obljubam nasproti so šli s silo v Rim, ter so ga sv. Očetu vzeli. Njih obljube so lažnjive. Kaj! tista vlada bo sv. Očeta obvarovala nedotakljivega, ki jim je zoper vso pravico tudi v Rimu njihove dvore vzela, in ki pripusti molčé, da se po Rimu podobe, bukve in časniki očitno ponujajo, ki naj gerje obrekvajo in skrunijo sv. Očeta? Kako? tista vlada bo sv. Očetu plačo dajala, ki jim je ravnokar več milijonov denara ukradla, ki so ga katoličani iz vsih krajev jim poslali! Kaj? ona vlada bo sv. Očetu prostost zagotovila, ki ne pusti papeževih pastirskih listov in določb razglasovati, ki sv. Očeta vjeteja derži v Vatikanu, ki svoje ogleduhe pošilja po papeževi dvorani, ki žepe prevrača tim, ki gredó proč od njih, ki pusti hudobnežem, da božjo službo motijo po cerkvah, da sv. Jezusovo ime s hiš zbrisujejo, da naj bolje šole zapirajo in zanikarne odpirajo mladosti?!

Kako? talijanski vladi se smé upati, katero, ko so komaj poslanci v parlamentu postavili zastran omenjenih zagotovljenj skovali, je že 13. decembra soseben odbor parlamenta, ki ima preiskati te postavbe, prašal, zakaj sv. Očetu pusti celo vaticansko dvorano, da to je preveč, da vsi tisti muzeji, bukvarnice bi se porabile v kaki drugi namen!

Tedaj vse zagotavljevanja so lažnjive, in že preden so skovali v parlamentu one zagotovljenja 25. novembra, je kardinal Antonelli, prebrisani papeževi prvi minister, v razglasu vsim poslancem katoliških vlad v Rimu živo dokazal, da vse obljube in zagotavljanja italijanske so prazen prah in neverjetne.

Toda tudi, ako bi res hoteli biti Talijani možbese in svojim obljubam zvesti ostati, sv. Oče ne morejo in ne smejo odjenjati in se ne smejo pogojati z Lahí, in se tudi ne bodo. Rimska država je njihova po božjih in po mednarodnih pravicah in postavah, in jim je tudi potrebno to posestvo k prostosti občevanja s katoliškim svetom.

Tedaj vsi katoliški narodi kličejo in vpijejo: „roparska vlada! nazaj daj, kar si poropala; roparska vlada reč kliče k svojemu gospodarju.“

In res, že po vsih deželah katoliškega sveta se zbujejo katoličani in v celih družbah in zborih sklenjeni, opominjajo svoje vlade, da to je rop, ki zadeva in žali vseh 200 milijonov katoličanov, da naj tedaj sinovi očetu svojemu pomagajo nazaj na kraljevi sedež, s kterega jih je vergla roparska vlada.

Take in enake prošnje in opominje dobivajo vlade na Španjskem, v Belgiji, na Pruskem, — in tudi že v Avstriji so začeli opominjati Beusta, da naj on, ki uči mogočne Ruse spoštovati pogodbe, naj ravno to tudi uči slabotne Talijane.

Tako so imeli 9. dec. v Londonu katoličani „meeting“ ali tabor, shod, na katerem so predsedovali tamošni nadškof Maning — z vojvodom Norfolkskim, z grofom de Denbigh, z lordoma Arundel-om in Herries-om. Pričujočih je bilo tisuè in tisuè katoličanov. Sklenili so očitni upor ropu, ki so ga Talijani doveršili.

Tako tudi beremo, ko je baltimorski nadškof Spalding v severni Ameriki 10. nov. iz Rima domú prišel, ga je pričakalo več ko 50.000 katoličanov, ko je stopil iz voza. Spremili so ga vsi v stoljno cerkev, in potem ko so nadškof pričujoče ljudstvo pozdravili in blagoslovili, je stopil advokat Henišer na višji kraj, ter je zbranim govoril: „Mi pričujoči — nas je več ko 50.000, ki sprejmemo z veseljem svojega ljubega nadškofa, vernivšega se iz Rima — se poslužimo te priložnosti, da se pred vsimi kristjani celega sveta očitno in slovesno upremo zoper rop dežel papeževih, ki ga je firenška

*) Glej „okrožno pismo“, razglašeno po „Danici.“

vlada doprinesla. Ta rop je zoper vsako pravo, ter ima tudi vsaka keršanska vlada pravico k temu, da pomaga sv. Očetu zopet nazaj na njih kraljevi prestol.

Tako, in ne drugač, mora misliti vsaki katoličan; tako misliti nas uči dober zapopadek tega, kaj je pravo, kaj tenek zapopadek pravic sv. Očeta kakor nar višjega pastirja, in pravi zapopadek zveze med pastirjem in čedo. Tako bomo zmerom mislili, in tako hočemo tudi učiti taiste, ki imajo v ti reči krive zaumene, in upamo terdno, da bo kmalo celi katoliški svet prepričan, da je treba sv. Očetu pomagati.

Iz Gorice. Prevzv. knez ie nadškof v razglasu 16. dec. častiti duhovšini svoje nadškofije pervič opomnijo konstitucijo, s katero je 18. julija vatikanski vesoljni zbor določil nezmotljivo sv. Očeta, omenjajo bukve, ki govorijo o ti reči — in sicer slovenske dr. Čebaška — nemške škofa Zwergerja in laške natisnjene v Tridentu.

K zadnjemu opomnijo, da slovesno razglašenje vseh določil se bo zgodilo v provincijalnem zboru, ki se ima obhajati po dokončanem vesoljnem zboru po cerkvenih postavah.

Iz Gorice. † 11. tega mesca je bil v. č. o. Janez Stare, iz jezuitarske družbe, neutegoma od svojih višjih poklican, da s tremi tovarši vred na Kranjskem misijone oskerbuje. Imeli bodo sedež v Repnjah na Gorenškem v fari Vodiški, kjer je neka dobrotnica majhno grajšinco v to volila, ktera je bila ravno kar popravljen, obnovljena in previdena s cerkvico ter z drugim orodjem za prvo silo.

V. č. o. Stare je bival v tukajšni jezuitarski hiši v Gorici tri leta in dva mesca. Imel je redovno vsako tretjo nedeljo nemški govor v mestni farni cerkvi sv. Ignacija, verstil pa se je tudi z duhovnimi pomočniki ravno te cerkve v slovenskih zjutranjih pridigah; zraven tega je vedno hodil pomagat na deželo sem ter tje pri opravih duhovnom; imel je dosti spovedovancev.

Med tukajšnjimi oo. jezuiti je prav za prav le on delal za goriško škofijo, zakaj drugi — sicer učeni in dobri možje, hodijo le na Italijansko misijonarit.

Sosebno Nemci ga bodo težko pogrešali. Ravno si je pripravil lepo kardelce zvestih poslušavcev, katerih nekteri so popred protestantskega pastorja poslušat hodili (torej je močno želeti naslednika na nemški leci, kateri bi bil Staretu saj po moči kos); bila je med njimi gospôda vseh, sosebno višjih stanov, in med timi je bilo vedno viditi teologiških in deželskih profesorjev, vojaških častnikov itd. Ni dolgo kar mi je mlad deželski profesor rekel: Kakor imam malo časa k pridigam hoditi, vendar pa nikdar Staretove pridige ne opustim.

In neka gospa višega stanu je v družini drugim gospem rekla: res, da znajo jezuiti dobro pridigovati, toda tako vendar le ne, kakor duhoven Stare (ne vedé, da je Stare tudi jezuit).

V nemških govorih je vselej imel resne dogmatičke (verske) tvarine, ki jih je od vsih strani globoko in neoverzljivo dokazoval, potem je pa jel z dokazano resnico kakor s kladvom po zmotah današnjih liberalcev pa krivovercev in nevercev biti in tleči, da jim je vse njih vodila v šibre razdjala in sterl. Med vsimi, sosebno med učenimi, je bil zastran nemških pridig en glas, da Staretu ni nobeden kos.

Pri spovednici je imel velik del gospôde, sosebno ptuje. Bilo mu je vse eno, bodi si Nемеc ali Slovenec, Lah ali Francoz, ali Anglež.

Tudi je prav veliko spovedoval v klerikalnem skupnem semenišu.

Vse ga je rado imelo, vse se je veselilo, kadar je o. Stare v družino stopil. Zakaj da so nam ga višji vzeli in v kraj poklicali, kjer s svojimi vednostmi nikdar ne

bo toliko koristil,*) kakor tukaj ali sploh v glavnem mestu, tega ne vemo. Vem, da bi ne zvedili vzroka, ako bi njegove višje vprašali, zakaj ste ga vzeli? Odgovorili bi nam lahko, „kaj da nam je mar?“ Mi pa bi rekli na to, res je, da nam ni mar, kaj višji delajo, ali zlo nam je mar za takega pridigarja in spovednika, in da še celo po vsi pravici to tirjati snemo, da so v Gorici jezuiti, ki delajo za tukajšno goriško ljudstvo, in sicer, da znajo dobro vse tukajšne jezike.

Vam pa, v. č. o. Janez Stare, pošljejo serčen pozdrav, poslov in zahvalo za vso Vašo prijaznost in delavnost Vaši prijatli goriške duhovšine, tukajšni samostani in duhovni z ljudstvom vred tistih krajev, kodar ste hodili.

Nepozabljivi ste nam, torej Vas tudi v molitvi pozabiti ne moremo. Bog vas obvaruj, Bog Vas spremljaj! Za Vami kličejo Vaši poslušavci, Vaši spovedenci. Bog Vas obvaruj, Bog Vas spremljaj, oče Stare! za Vami kliče veliko veliko število novih prijatlov, ki ste si jih tu povsod na obeh krajih Soče pridobili.

Iz nemškega Gradca. (Dalje o katol. konservativnem shodu.) Baron Stillfried z Dunaja ponavlja, kar je govoril že l. 1867, da odkar so jeli sv. Očetu dežele ropati, so vojske med narodi veliko bolj kervave, in dokler se keršanke države za Njega ne potegnajo, ne bodo same med seboj imele miru. Potem primerja terpljenje sv. Očeta s Kristusovim: Iškarjotov kušlje in prošnjo Viktor Emanuelovo za apostoljski blagoslov itd. Pa kat. ljudstvo po vseh deželah glasno vpije zoper toliko krivico, iz vseh dežel se oglašajo zbori in slišijo se protesti zoper rop; še celo Francosko, ki samo toliko terpi, ne pozabi svojega duhovnega poglavarja. Oblecimo torej tudi mi orožje Božje, o katerem govori sv. Pavel v listu do Efežanov... Molitve pač ni treba pripraviti, ker jo škofje tako goroco priporočajo. Zavolj denarnih darov za sv. Očeta, kar je posebno namen bratovščine sv. Mihela, je pa dalje pripovedoval, kako so sv. Oče že davno rekli, da od mogočnih svetá ne vzamejo letne plače, ako pa njih verni otroci hočejo jim miloščine dati, jo hvaležno sprejemajo, pa koliko so od leta 1860 do zdaj darovi vernih sv. Očetu že pomagali. Potreba pa še ni jenjala, akoravno zdaj vojakov več ne morejo imeti; pomoči je potreba, ker ako bi v sili od svojih roparjev ali od drugih vlád jemali letno plačo, bi s tem krivični rop nekako priznavali in svojo samostojnost zgubili. Ne bo jim Viktor Emanuel, ne bodo jim diplomati keliha njih terpljenja pozlatili, to hočemo mi storiti, njih zvesti otroci. Ker je pa dozdej narveč Francija jim pošiljala, in zdaj sama takó hudo terpi, imajo druge kat. dežele toliko večji dolžnost v tem oziru.

Dokazoval je tudi, da tiste skrivne družstva, ki so tako v Rim silile, so ravno tako nevarne kraljevskim prestolom, kakor se je vidilo na Španjskem, in naj več opravijo in sleparijo po slabih časnikih. Kako mogočni so časniki, se je vidilo pri napadih na kloštre v Krakovem in drugod, če ravno v resnici ni bilo nobenega vzroka. — Pa tudi to je lep sad društva sv. Mihaela, da tako ljudstvo vedno bolj vterdi svojo versko zavest, spoznava namene sovražnikov, in se ne dá tako hitro preslepiti.

(Konec prihod.)

Razgled po svetu.

Liberalni magistrat v Monakovem na Parskem hoče vse klošterske šole odpraviti po mestu in na mestu njih brezverske šole povzdigniti. Več katoliških staršev pa, ki bi radi otroke „versko“ in ne „brezver-

*) Kdo vé? Tudi tukaj imamo liberalnih možakov, katerim utegnejo omenjene lepe Staretove lastnosti zaupanje v novo zbuditi. Bog deli darove po svoji nezasedljivi modrosti. Vr.

sko“ odredjali, se je 14. grud. v posebnem shodu posvetovalo, kaj je početi zoper namerjanje tacihi mestnih „očetov“ (??)... Kaj početi? Na barko mavtarje naložiti in v hotentotovsko deželo med človekožerce jih popeljati, da se naučé, koliko je „brezverstvo“ vredno.

Po varšavskem poglavarstvu gospoduje kolera.

St. Pöltner Bote piše v Loosdorf-u. Otroci imajo še stare bukve, učitelj Stitz pa zapoveduje otrokom vse v bukvah prečrtati, kar se na vero ozira. Dopisniku je deklica s težkim srcem pokazala stavek: „Naj lepši izrek pa je: Hvaljen bodi Jezus Kristus,“ kterege je sirotica imela prekrižati na šolmoštrovo povelje. To pa ji je bilo preveč britko in prečrtala je le prvo čerko, v znamenje, da teh prečastitljivih besed v šoli ne smé več brati. Njen starši so stermé rekli: „Kaj bo iz naših otrok, ako se tako vsako versko čutilo v njih morí.“ Kogar drugo ne zdrami, ga morajo pač zbuditi take dogodbe nove dobe.

Iz Badenškega šolskega okroga piše dunajski „Volksblatt“, da je šolski nadzornik Nagel prepovedal, da šolski otroci zanaprej ne smejo v šoli nikogar pozdravljati s pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ in o petkih molitve v spomin Kristusove smerti ne moliti. Dopisnik svetuje torej staršem, da naj tudi oni ostro „nadzorujejo“ tega „nadzornika“ in učitelja, da njih otročičem ne bode prepovedovali verskih vaj in katoliške odrede ne zaderževal.

Rudeče bukve (medderžavniški dopisi) kažejo, kako se jo Beust vtikal v cerkveni vesoljni zbor, protestant, krivoverec v zbrano in po sv. Duhu nezmotljivo katol. Cerkev ter v imenu katol. Avstrije. Ne le da si je dal v Rimu toliko opraviti, je pisaril tudi drugim vladam v tem oziru. In vlade so bile vendar poprej naravnost naznanile, da se v znotranje zadeve vesoljnega zbora ne bodo vtikale. „Genf. Korr.“ in za njo „Vaterland“ pravi po daljši obravnavi o častitljivi avstrijski zgodovini na katol. podlagi: „Mi tirjamo, da grof Beust svoje djanje razdene. Je li on za laško rovarstvo, ali služabnik Njegovega apostolj. veličanstva.“

Sardinski škofje so Viktor Emanuelu izročili protest zoper nasilstvo, ki se je zgodilo v Rimu in tirjajo, da naj poverne sv. Očetu prostost in lastino.

Rimsko. Britkost uči moliti. V Rimu in po vsem Italijanskem se razodeva prečudna darežljivost in pobožnost med verniki. Vse se zbuja in čuje pri hudih britkostih sv. Cerkve. Da le to omenim, v kateri deželi, kakor v Rimu, se najde izmed 276 finančnih nižjih vradnikov 272, kateri so s svojimi deržinami v pravem pomenu raji brez kruha, kakor pa da bi zoper svojo vest prisegli za novo službo?

Tolovajska derhal v Rimu že celo tudi to na glas napoveduje, da v 3 mescih ne bo več stolnice sv. Petra. Verjetno je, da mnogi imajo tudi k taki brezbožnosti hudobije zadosti, rimska policija pa so zdaj garibaldovci; vendar do tega zanesljivo še ne pride.

Rimska gluhomutnica ni dobila ne solda pomoči, odkar so prišli Piemončanje v mesto. Neki dan se je vodja teh revežev podal k nekemu vradniku novega reda in nove inteligencije, da bi za nje kaj sprosil. Ko je 3 ure zunaj čakal ta duhoven, se mu še le posreči k njemu priti in hoče govoriti. Broschi pa, ki se je vedil kakor pisajoč, je ukazal, da naj molči in čaka, da se mu dá privoljenje govoriti. Čez nekaj časa se poniža prašati, kaj ga je sem pripeljalo. Duhoven z vso spodobnostjo dopoveduje in dokazuje, da piemonska vlada, ta dan gospodovavka v Rimu, ima tudi dolžnost za reveže potrebnega denara dajati. Broschi pa je po nesramnem bogokletji zoper Mater Božjo rekel, da s takimi stroški je zdaj konec.

Lepo mavtarsko človekoljubje!!

V Rimu se godí sedaj veliko bogoskrunstva, pa se tudi večkrat razodevajo očitne šibe zoper ostudneže. Une dni je mlad vradnik častitljivo osebo sv. Očeta v veliko pohujšanje svojih tovaršev pričó njih zasmehoval. Komaj pa je odšel od svojih tovaršev, ga začnejo strahoviti kerči v drobu viti, ki jih noben zdravnik ne more razlagati, in v malo urah je bilo po njem. Njegova sreča, da je poprej svojo pregreho še spoznal in iskal popraviti storjeno pohujšanje s preklicanjem.

Dobro znamenje za Rimljane je, da se dobri časniki vedno množijo, zanikarni pa poginjajo, ker podpore nimajo. „Libertà“ se je zavoljo pomanjkanja naročnikov stopila z „Gazzeta del Popolo“; drugih pa zmanjka, ostanejo le njih znatni dolgovi v tiskarnici in papirnici. (Take „nadloge“ od dolgov umazanih časnikov se slišijo tudi drugod. Vr.) — Vrednik lista „Tribune“, ki ovaja ljudi, kateri se še natolcevali, da so pošteni, je v nekem očitnem poslopji od prostovoljca mestne straže dobil plačilo na lice za svojo širokoustnost. Duhovno so že popolnoma zmaganí naši premagovalci, pravi dopisnik v „Genf. Koresp.“

Italijani, ki tako strašno spoštujejo svobodo in sv. Očeta, hočejo bojda Vatikan preštefnjati in odpraviti vse osebe, ki so ondi za brambo sv. Očeta. Tudi se govori, da utegnejo v Vatikanu vzeti v oblast muzeje in galarije (s starinami in mnogimi znamenitostmi), češ, da so lastnina italijanskega naroda. Med tem ko se po Rimu godé take gnjusobe, gre po Nemškem in drugod iz večih središ zmiraj večí gibanje za sv. Očeta v naj oddaljniši kraje. Zdi se, kakor bi bil sv. Bonitacij po molitvi na njegovem grobu prijel popotno palico pričét na novo svoje apostoljstvo od dežele do dežele, od mesta do mesta, od vasi do vasi ter v nemat svoje ljudstvo k pomlajeni serčnosti za sv. vero. Skorej vsak dan je na kakem kraju shod, obhod, romanje, povsod je en glas: Ljubezen do poglavarja keršanstva, gnjušenje nad tolovajstvom, storjenem zoper njega.

V fuldenski škofiji je bilo do zdaj 15 večih zbirališ, v katerih se je slovesno oporekalo zoper nesramni rop na Rimskem. Katoliško ljudstvo vesoljnega sveta — ono ne bo mirovalo, dokler se namestniku Kristusovemu pravica ne zgodi, ono mu bo zopet pridobilo, kar je tatinski liberalizem uzal, ukradel, pograbil, poropal. Katoliško ljudstvo bode s svojim vesoljnim glasom in vpitjem za pravico osramotilo vse tiste, ki so ropu prikimovali, vanj privolili, ga hvalili, mu z dlanimi pokali. Če bi bil tudi ves drugi svet zadušil občutek za pravico in sv. Očeta, katol. ljudstvo ga ne bo zgubilo.

Z bojišča še ni nič določilnega.

Iz Ljubljane. Katoliška družba za Kranjsko je v seji 27. t. m. veselo sprejela od premilostnega kneza škofa izročilo za oskerb, da se nabirajo podpisi na adresu do sv. Očeta in na prošnjo do deržavnega ministerstva, kakor je omenjeno v začetku današnjega lista. Razposlala bode torej zadevne pole do prečast gg. fajmoštrov in ob enem prosila visoko častitljivo škofijstvo, da bi preč. gosp. dekanom priporočilo, naj to reč gorko podpirajo in pospeševajo, da se tako reši čast naše dežele, ktera je vselej veljala in veljá za Rimu zvesto resnično pravo katoliško. Prečastiti gospodje duhovni pastirji bodo naj bolje vedili pota, kako je treba reč vravnati, da se nabere tisuče in tisuče imén ter je najbolje, ako se večí del vse podpiše, kar je katoliško-keršanskega.

Letni shod katol. družbe je odmenjen na 24. pros. (jan.) ob 5. zvečer. Dopoldne o 1/2 11 bode v ta namen sv. maša v nunski cerkvi. Pri shodu so glavniši točke: nagovori in sporočila, prostovoljni nasveti (ki se pa poprej predsedniku naznanijo po štatutih), volitev novega odbora in poslednjič srečkanje.

Sedanji stan po svetu je stan držine, ki je očeta vergla. Katoliške vlade so zavergle očeta, kateri jim je od Boga dan v rimskem papežu, zato jih je Bog lažnjivim liberalcem izdal, ali prav za prav zročile so se mu same in zato so v zmešnjavi in naj večji zadregi, in rešenja ne bo, dokler se ne bodo k Bogu obrnile za pomoč. 8. ali po družih že 3. pros. se imajo državniki v Londonu sniti in začeti za mir govoriti; naj berže pa bodo zmešnjave na spomlad še večji, ako se državniki ne vernejo k očetu keršanstva in ga za odpušenje, za posredovanje, za pomoč v pomirovanji, za njegov blagoslov in molitev ne prosijo.

Kakor pa so vlade zavergle v načelih svojega očeta na zemlji, tako je katoliško ljudstvo po mnogih krajih že poprej zapustilo živo vero Očeta v nebesih. Meauxski škof je zastran Francoskega nedavno tožil, rekoč: „Boga ne najdemo nikjer več, ne pri vladarstvu, ne v tisku, ne v družini, le v cerkvi je še Bog pri nas, tam pa je čisto sam.“ Ali ni pogosto tudi drugod tako? In če bogati, če mogočni, če siti za Boga ne marajo; je mar misliti, da bo Bog pri takem ljudstvu ostal s svojo pomočjo. Zapustil ga bo, in njegovo djanje bo zmešnjava, ker brez očeta držina obstati ne more.

Slovinci še veliko molijo in narod sploh se še derži Očeta v nebesih in njegovega namestnika na zemlji: da bi mogli le toliko sprostiti, da bi v našo deželo ne bilo prenesrečne vojske.

Prelepe jaslice je imela velika množica nunske znotranje šole na Sveti večer v šolski sobi. Petje, govori, in vsa predstava z darili vred je storilo dobri mladini neizbrisljiv vtis in silno veselje. Bog blagoslovi blago napravo!

Za cerkev. Ker se pogostokrat poprašuje, kje bi se dobile za cerkev primerne stojala (pulti), se naznanja vsem vprašalcem in drugim, da prav primerne stojala po cerkvenem duhu in kusu, izdeluje g. Ludovik Vitmajer v Florijanovih ulicah hiš. št. 97. Stojalo navadno, prav čedno in iz terdega lesa velja 7 gold. — Take stojala g. L. Vitmajerja se rabijo v šentjakopski cerkvi, pri kateri se nahaja tudi posebno lepo, toda tudi drago stojalo iz Dunaja, in ker ni šentjakopski cerkvi primerno, je tudi na prodaj. — Za take dela priporočamo domačega umetnika imenovanega g. L. Vitmajerja.

Šest francoskih vojakov, ki so se iz pruske sužnosti izmuznili pri Pasovji, je bilo v sredo v Ljubljani in so se podali dalje proti Terstu. Nekteri gospodje so verle mlade častnike v Čitalnični obednici pogostovali.

Tagblattove slepilstva. Ta list je 10. grudna tole pravil: Lazaristi iz Celja so poslednje dni dokončali misijon — posebej za deklice in žene v Zagorji... Ženstva je bilo prav veliko, možje so se večidel pogrešali. Zavoljo brezbožnosti mož je pridigar grenke solze očil, poslušavke so z njim tulile. Pozneje so streznjene žene svojim možem pripovedovale take reči o zakonskem življenju, da se sploh govori: „Kaj tacega svoj živi dan nismo slišali; ne bili bi verjeli, da duhovni kaj tacega govoré“ itd. — Kako nesramno se je Tagblatt lagal, kaže dosti očitno to, da so vaje bile samo za deklice, in ne za žene; kako so tedaj mogle žene take neslišane reči slišati, ko še duhovnih vaj imeli niso?... In pa, če Tagbl. sam pravi, da misijon ni bil za moštvo, kaj pomeni očitanje, da so se možje večidel pogrešali, ko so same deklice imele svoje vaje? —

Undanji spis o časnikih je Tagblattu tako razkačil, da je oberlavel. V „Volksfreundu“ je boje vidil, kako le-ta po „Danici“ mlati, kako jo zmerja in psuje tam, kjer je „Volksfrd.“ zoper svoje nasprotnike nektere besede rekel. In lejte: o „Danici“ v „Volksfrd.“ ne čerkice

ni brati! — Če je pa Danica rekla nektere grajalne besede, nima ne volje in ne namena zasluga „Volksfreundovih“ kerčiti, ki si jih je pridobil skoz veliko lét za Cerkev, ktere ni gerdil, kakor pa jo Tagblatt vedno psuje in skruni, zlasti v njenem poglavarju; — tudi ne želi „Dan.“ mu s tim škodovati. Tagbl. naj gleda le sam sebe zagovarjati, še bolj pa se poboljšati, — katoliški listi bodo že sami med seboj poravnali, kar imajo.

Izmed nemških časnikov je posebnega priporočila vreden v Danici že enkrat omenjeni „Der Bund“. Organ für die Interessen der katholischen Jugend. Izhajal je letos po enkrat na mesec, prihodnje leto pa bode po dvakrat po tisti ceni, 1 gold. (Wien IX. Bezirk, Liechtensteinstrasse 31. 1. Stock). „Der Jugend gehört die Zukunft“. Kdor pomisli to in pa, kako sedaj mnogi skušajo kvariti ravno mladino, jo napak olikovati in izrejevati, kako je pod tujim vplivom od 6. leta naprej, pošolal in pri vojaštvu, koj spozná, kolike vrednosti in koristnosti je tak časnik mladini sami, pa vsem takim, ki z mladino imajo opraviti. Pozor toraj!

Časopis „Kirchenschmuck“, ktereга izdaja društvo za keršansko umetnijo v Gradcu, naj bo za prihodnje leto gorko priporočan visoko častiti duhovšini, ktera po svojem poklicu ima sveto dolžnost za lepoto hiše Božje skerbeti. Obseg lista se vjema z nalogo, ktero si je postavilo imenovano društvo, namreč: 1) želi buditi in pospeševati razum keršanske umetnije, 2) stare cerkvene umetnijske dela na Štajarskem, Solnograškem, Koroškem in Kranjskem pozabljenu in pogubi oteti, in 3) pri napravi novega in popravil starega cerkvenega blaga z dobrim svetom, posredovanjem, narisi itd. pripomoči. Naj imenujemo le nekoliko stavkov pervega letnika: Cerkevno poslopje v starokristijanskem veku; cerkvene centralne stavbe srednjega veka; olepšava altarja in sosebno tabernakeljna; cerkveno oblačilo prvih keršanskih stoletij in lastnosti, ktere naj ima sedanje; o cerkvenih stolih, o Božjih grobih, o poljskih križih itd. Imenitnejši tvarine so z lepimi podobami na 6 listih pojasnjene. — Celoletna cena po pošti za 12 (sredi meseca izhajajočih) listov, 2 gold., je v resnici nizka in se desetkrat izplača po podučevanji, ktero v resnici zamore skerbneга duhovnega pastirja in darežljivo ljudstvo pogostoma občutljive škode ali pa zaveržbe obvarovati. — Naročnina se pošlje po poštah nakaznicah „an das Sekretariat des christl. Kunstvereines“ in Graz, Albrechtsgasse Nr. 5.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Č. g. Matevž Frelih, fajm. na Premu, je dobil faro v Lašičah in Prem je razpisan 24. grudna.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. M. Z. 47 kr. — Zvest sin svetega Očeta 1 križavec za 2 gld. 12 kr. — Kat. N. 1 gld. 50 kr. sr. — G. J. G. 5 gl.

Za afrik. mis. G. J. G. 2 gl.

Za amerik. mis. G. J. G. 2 gld. (Oddali v knezo-škoj. pi-sarnico. Vr.)

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. A. P.: Zastran Danice vse po željah vravnano. M—ke se vse jemljó. Drugo pri družbi naznanjeno. — G. Z. v P. Serčna hvala! Pri družbi sporočeno in upamo, da imate „Nezm.“ že v rokah. — G. Mat. Ab—u: „Zg. Dan.“ za pol leta v zedinj. severno-amerik. države s poštnino vred stane 3 gld. 62 kr. — G. V. L.: Prihod. dalje. — Sploh — več čverstih spisov se prične z novim letom in nektari se bodo dokončali; prosimo torej, naj se naročila obilno in urno veršijo. — G. V—l: Hvaležno prejeli. G. B. v K.: Precej za novo leto. Hvala! — G. —an— v G.: Hval. ravno prejeli.